วิเคราะห์จริยธรรมเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาส
An Analyzis of Sexual Ethics from Buddhadàsa's Perspective

อำนาจ ยอดทอง
Amnat Yodthong
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
*Corresponding Author, e-mail: amchinjang@gmail.com

(Received: April 7, 2021 | Revised: June 14, 2021 | Accepted: June 14, 2021)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสารที่มุ่งวิเคราะห์จริยธรรมเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาสภายใต้กรอบแนวคิดจริยธรรมเซ็กส์ในทางตะวันตก จากผลการวิจัยพบว่า พุทธทาสไม่ใช้คำว่า “เพศสัมพันธ์” ในการแสดงหลักจริยธรรมเพศสัมพันธ์ของท่าน แต่ใช้ในฐานะเป็นความหมายหนึ่งของคำต่อไปนี้ คือ กามธาตุ เพศ ฆราวาส การสืบพันธุ์ และกามารมณ์ พุทธทาสมองว่าเพศสัมพันธ์ที่แท้จริงนั้นมีวัตถุประสงค์เพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือการสืบพันธุ์ และการสืบพันธุ์ที่แท้คือกิจกรรมทางเพศของชายหญิงที่มุ่งประสงค์ให้กำเนิดคนใหม่ออกมาเป็นสำคัญ จึงมีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีกฎธรรมชาติมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นเรื่องเป้าหมายตามธรรมชาติที่แท้จริงของเพศสัมพันธ์ ส่วนเพศสัมพันธ์ตามหลักจริยธรรมของค้านท์ให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระและ

ความเคารพในตัวบุคคล และประโยชน์นิยมให้ความสำคัญกับความสุขโดยรวมจากการมีเพศสัมพันธ์นั้น ดังนั้นทั้งสองมุมมองจึงมีลักษณะที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากมุมมองของพุทธทาส สำหรับทฤษฎีคุณธรรมกับมุมมองเรื่องเพศสัมพันธ์ของพุทธทาสนั้น อย่างน้อยที่สุดก็มีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีตเท่านั้น แต่กลับมีลักษณะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับทฤษฎีคุณธรรม

คำสำคัญ: เพศสัมพันธ์, จริยธรรมเพศสัมพันธ์, จริยธรรมเซ็กส์, พุทธทาส

Abstract

This research article is a documentary study which aimed at analyzing the ethics of sexual intercourse from Buddhadàsa's perspective using the conceptual framework of sexual ethics in the West. It was found that Buddhadàsa does not use the word "sexual intercourse" when addressing the topic of sexual ethics. Rather, the word is used in referring to a certain meaning of such words as follows: sensuality- element (*Kàmadhàtu*) , sex, lay people (*Gharàvàsa*, reproduction, and sensual pleasure (*Kàmàrammaṅa*. Buddhadàsa is of the view that engaging in sexual intercourse has only one true purpose, i.e. reproduction, and thus reproduction is the sexual activity engaged by a man and a woman intended to give birth to a child. In comparison to Western concepts of sexual intercourse, Buddhadàsa's view is most aligned with the Natural Law Theory, pertaining especially to the ultimate goal of sexual relations. Unlike sexual

intercourse from Kantian ethics and utilitarianism, the former focuses on autonomy and respect for the person while the latter emphasizes the overall happiness of sex. Therefore, their viewpoints are completely different from that of Buddhadàsa. As compared to the Virtue Theory, Buddhadàsa view of sexual intercourse is consistent with it in that Buddhadàsa view supports the conservative sexual ethics but it looks completely different from the Virtue Theory.

Keywords: Sexual Intercourse, Ethics of Sex, Sexual Ethics, Buddhadasa

1. บทนำ

เพศสัมพันธ์ในทางชีววิทยาจัดเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของสิ่งมีชีวิตเช่น พืชและสัตว์ เพื่อให้สิ่งมีชีวิตนั้นสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไปในธรรมชาติ (มาลียา เครือตราชู ปราณีต ดำรงผล และ ประหยัด โภคฐิติยุกต์ (บรรณาธิการ), 2551, น.19-20) มนุษย์เป็นสัตว์ประเภทหนึ่งที่ต้องดำรงเผ่าพันธุ์ตนเองด้วยการสืบพันธุ์เช่นเดียวกับพืชและสัตว์ เพียงแต่มนุษย์ไม่มีระยะเวลาที่ถูกกำหนดโดยธรรมชาติเช่นเดียวกับสัตว์ประเภทอื่นๆ ซึ่งจะถูกกำหนดให้มีได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น (ฐนันดร์ศักดิ์ บวรนันทกุล, 2536,น. 2) โดยเฉพาะในช่วงที่ตัวเมียและตัวผู้มีความพร้อมในการให้กำเนิดชีวิต (พระไพศาล วิสาโล, 2552) ใน อัคคัญญสูตร (ที.ปา. (ไทย) 11/126-127/92-94) ได้กล่าวถึงจุดกำเนิดเกี่ยวกับจริยธรรมทางเพศในสังคมบรรพกาล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับตามวิถีชีวิตของคน คือ 1) บรรพชิต

หรือนักบวช ได้แก่ ภิกษุ และภิกษุณี เป็นจริยธรรมที่มุ่งเน้นในการละเว้นขาดจากกามกิเลสทั้งปวง (รวมทั้งเพศสัมพันธ์) มุ่งจุดหมายสูงสุดคือนิพพานสุข (ความสุขจากการดับกิเลสอย่างถาวร) และ 2) ฆราวาสหรือผู้ครองเรือน ได้แก่ อุบาสกและอุบาสิกา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องด้วยกามกิเลส มุ่งดำเนินชีวิตให้มีความสุขในสังคมโลกที่เรียกว่า กามสุข (ความสุขจากการดำเนินชีวิตเกี่ยวข้องในกามคุณ) เรียกบุคคลกลุ่มที่ 2 นี้ว่า “กามโภคีบุคคล” (ผู้บริโภคกาม) (วิ.มหา. (ไทย) 1/281/317)

สำหรับจริยธรรมของผู้ครองเรือนนั้น พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถือเป็นพื้นฐานของความสุขที่ในครอบครัวและสังคม ทำให้เกิดระบบจริยธรรมเกี่ยวกับศีล 5 หรือ “เบญจศีล” โดยเฉพาะข้อที่ 3 ที่ระบุว่า “กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี” แปลว่า เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม (ที.ปา. (ไทย) 11/315/302-303) หรือประพฤติผิดในเรื่องเพศสัมพันธ์ (อสัทธรรม) กับบุคคลต้องห้ามเช่น เครือญาติ คนมีสามีหรือภรรยาแล้ว เป็นต้น (ม.มู.อ. (ไทย) 17/549) และมีหลักธรรมที่ช่วยหนุนส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวในด้านนี้ เช่น เบญจธรรมข้อ 3 สทารสันโดษ (ยินดีในสามีหรือภรรยาของตน) และกัลยาณธรรม (ธรรมดีงาม) อื่นๆ เช่น ฆราวาสธรรม (ธรรมของผู้ครองเรือน) พรหมวิหารธรรม (ธรรมของบิดามารดาหรือผู้นำในครอบครัว) เป็นต้น ดังนั้นเบญจศีลเบญจธรรมข้อ 3 นี้จึงถือว่าเป็นหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์ และเมื่อพิจารณาตามหลักจริยธรรมเซ็กส์ (Sexual Ethics) *อำนาจ ยอดทอง* (2563, น. 1180) มองว่าจัดเป็น “ทฤษฎีเชิงคุณธรรม” (Virtue Theory) หรือ “จริยธรรมเชิงคุณธรรม” (Virtue Ethics) ซึ่งจัดเป็นทางสายกลางของชีวิตผู้ครองเรือนตามมรรค 8 ที่เรียกว่า “สัมมากัมมันตะที่ยังมีสาสวะ” (การกระทำที่ถูกต้องของผู้ยังมีกิเลสอยู่)

จะเห็นว่า โดยทั่วไปแล้วนักปราชญ์ในพระพุทธศาสนาไม่ได้ให้ความสนใจในประเด็นนี้มากนัก อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่มองว่าเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งไม่ดี เป็นสิ่งที่ขัดขวาง และทำลายชีวิตของนักบวช และขัดขวางการดำเนินไปสู่เป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน (ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์) (Ilangakoon, Samantha 2016, น. 136) แต่ในสังคมไทยกลับมีนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาท่านหนึ่ง ที่ให้ความสนใจในประเด็นนี้เช่นเดียวกับนักจริยธรรมเซ็กส์ นั่นคือ *พระธรรมโกศาจารย์ (เงื่อม อินทปัญโญ)* หรือรู้จักในนาม *พุทธทาสภิกขุ* หรือ *พุทธทาส* อีกทั้งท่านยังมีมุมมองที่แตกต่างจากมุมมองในพระพุทธศาสนาเถรวาทอีกด้วย โดยท่านยืนยันว่า “ท่านคิดเอง ไม่มีการอ้างอิงจากคัมภีร์ใดๆ” (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469) และเสนอหลักจริยธรรมไว้ว่า “เพศสัมพันธ์ที่แท้จริงนั้นมีวัตถุประสงค์ตามตามธรรมชาติเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ เพื่อให้กำเนิดคนใหม่หรือสัตว์ตัวใหม่ออกมาในการดำรงเผ่าพันธุ์ของตนเอง” (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469) ซึ่งหากพิจารณาเบื้องต้นตามหลักจริยธรรมเซ็กส์ทั้ง 4 แนวคิด คือ 1) ทฤษฎีกฎธรรมชาติ (Natural Law Theory or NLT) 2) จริยธรรมของค้านท์ (Kantian ethics) 3) แนวคิดประโยชน์นิยม (Utilitarianism) และ 4) ทฤษฎีคุณธรรม (Virtue Theory) (Dimmock and Fisher, 2017, pp.169-178) แนวคิดพุทธทาสมีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีกฎธรรมชาติมากที่สุด (อำนาจ ยอดทอง, 2563, น. 1180) ซึ่งแตกต่างจากมุมมองในพระพุทธศาสนาเถรวาท แม้ท่านจะยืนยันว่าท่านคิดเองไม่ได้มีฐานจากคัมภีร์ในพระพุทธศาสนาก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันท่านก็ใช้หลักเบญจศีลและเบญจธรรมเข้ามาอธิบายเช่นเดียวกัน จึงก่อให้เกิดคำถามว่าทำไมแนวคิดของท่านจึงไม่มีลักษณะแบบทฤษฎีคุณธรรม และที่สำคัญมุมมองของท่านพุทธทาสมีลักษณะเป็นจริยธรรมเซ็กส์แบบใด โดยใช้แนวคิดจริยธรรมเซ็กส์ (Sexual Ethics) ในทางตะวันตกเป็นฐานในการวิเคราะห์

2. วัตถุประสงค์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง *“พระพุทธศาสนากับประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์ในโลกดิจิทัล”* โดยโครงการผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนสาขาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ MUSSIRB No.: 2019/298 (B2) ซึ่งบทความนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ*เพื่อศึกษาวิเคราะห์จริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาสโดยใช้หลักจริยธรรมเซ็กส์ (Sexual Ethics) ในทางตะวันตกเป็นฐานในการวิเคราะห์*

3. วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากผลงานของท่านพุทธทาส 4 เล่ม คือ ก ข ก กา ของการศึกษาพุทธศาสนา (2518) โมกขธรรมประยุกต์ (2519) ฆราวาสธรรม (2537) บรมธรรมภาคต้น (2541) และหนังสือรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับกามจากทั้ง 4 เล่มข้าง คือ บางแง่มุมของกามในทัศนะพุทธทาสภิกขุ (2542) ตลอดจนคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2539) คัมภีร์อรรถกถาภาษาไทยจากพระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย 91 เล่ม (2536) และหนังสือ Ethics for A-Level ของ Mark Dimmock and Andrew Fisher (2017) รวมทั้งหนังสือและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวิธีการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ *1) ขั้นรวบรวมข้อมูล* ศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์หรือจริยธรรมเว็กส์ในมุมมองของท่านพุทธทาส และจริยธรรมเซ็กส์ (Sexual Ethics) ในมุมมองตะวันตก *2) ขั้นวิเคราะห์* นำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ประเด็นด้านความสอดคล้อง

และความแตกต่างระหว่างจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาส โดยใช้แนวคิดจริยธรรมเซ็กส์ (Sexual Ethics) ในทางตะวันตกเป็นฐานในการวิเคราะห์ และ *3) ขั้นสรุป* สรุปผลจากการวิเคราะห์และนำเสนอรายงานผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

4. ผลการวิจัย

การศึกษาประเด็นเรื่อง *"วิเคราะห์จริยธรรมเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาส"* โดยใช้แนวคิดจริยธรรมเซ็กส์ (Sexual Ethics) ในทางตะวันตกเป็นฐานในการวิเคราะห์ พบว่า

4.1 พุทธทาสกับทฤษฎีกฎธรรมชาติ (Natural Law Theory)

ในการทำความเข้าใจมุมมองเรื่องจริยธรรมเพศสัมพันธ์ของพุทธทาสนั้น อันดับแรกต้องทำความเข้าใจเบื้องต้นก่อนว่า พุทธทาสไม่ใช้คำว่า "เพศสัมพันธ์" ในการแสดงหลักจริยธรรมของท่าน แต่เพศสัมพันธ์ถูกสื่อผ่านคำต่างๆ ได้แก่ เพศสัมพันธ์ในฐานะเป็นการแสดงออกของ "กามธาตุ" อย่างหนึ่ง (พุทธทาสภิกขุ, 2518, น. 127-142) ในความหมายของคำว่า "เพศ" คือ ชายหญิงที่เจริญเติบโตและมีอวัยวะเกี่ยวกับเพศพร้อมทำหน้าที่สืบพันธุ์ และในคำว่า "ฆราวาส" หรือ "คฤหัสถ์" ที่แปลว่า "ผู้ครองเรือน" โดยเฉพาะคำว่า "เรือน" (ฆระ) แปลว่า ที่กำบัง หมายถึง สิ่งที่ป้องกันหรือเป็นที่บังตาไม่ให้คนอื่นเห็นกิจกรรมระหว่างเพศที่เกิดขึ้น (พุทธทาสภิกขุ, 2537: 186-188, 192) ในความหมายหนึ่งของการสืบพันธุ์เช่น พืช สัตว์ และมนุษย์ ที่ต้องมีตัวผู้ตัวเมียในการสืบพันธุ์เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ตนเองให้คงอยู่สืบต่อไป (พุทธทาสภิกขุ, 2518, น. 128-129) และในฐานะเป็นกามารมณ์อย่างหนึ่งดังที่กล่าวว่า "ครั้งหนึ่งกามารมณ์

เคยถูกยกย่องว่าเป็นบรมธรรมมาแล้วเช่นพุทธศาสนานิกายตันตระ ที่มีการประกอบกามารมณ์ในโบสถ์หรือวิหาร" (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 340-342) จะเห็นว่า เมื่อพุทธทาสพูดถึงกามธาตุ เพศหรือฆราวาส การสืบพันธุ์ และกามารมณ์ ท่านก็จะกล่าวถึงเพศสัมพันธ์ในฐานะเป็นความหมายหนึ่งของคำเหล่านี้ด้วย ดังนั้นสามารถประมวลหลักจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาสด้วยหลักการสำคัญที่ว่า "เพศสัมพันธ์ที่แท้จริงนั้นมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อการสืบพันธุ์ และการสืบพันธุ์ที่แท้คือพฤติกรรมทางเพศของชายหญิงที่มุ่งประสงค์ให้กำเนิดคนใหม่หรือสัตว์ตัวใหม่ออกมาเป็นสำคัญ" (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469) แสดงว่า พุทธทาสมองว่าเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมก็คือเพศสมพันธ์ที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้กำเนิดชีวิตในการสืบเผ่าพันธุ์ตนเองเท่านั้น ซึ่งเพศสัมพันธ์แบบนี้จะต้องเป็นเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเท่านั้น เพราะเพศสัมพันธ์อย่างอื่นเช่น ชายกับชาย หรือหญิงกับหญิง หรือกับสิ่งอื่นใดก็ตามนั้น ไม่สามารถให้กำเนิดชีวิตได้ จึงถือว่าไม่ถูกต้องตามมุมมองของพุทธทาส

ส่วนทฤษฎีกฎธรรมชาติ (Natural Law Theory or NLT) มีหลักการว่า เพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมคือเพศสัมพันธ์ที่สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์แล้วเท่านั้น เช่นเดียวกับที่เรากล่าวว่า มีดที่ดีคือมีดที่สามารถตัดสิ่งของได้ดี ฉะนั้นเมื่อต้องการทราบว่า "เพศสัมพันธ์ที่ดีคืออะไร" จึงต้องตั้งคำถามให้ถูกว่า "เพศสัมพันธ์นั้นมีไว้เพื่ออะไร" หรือ "หน้าที่ของเพศสัมพันธ์คืออะไร" เมื่อตอบคำถามนี้ได้จะทำให้รู้ว่า "อะไรคือกิจกรรมทางเพศที่สามารถยอมรับได้ในทางจริยธรรม" ในประเด็นนี้ นักบุญอไควนัส (St. Aquinas) และนักทฤษฎีกฎธรรมชาติคนอื่นๆ มองว่า สมรรถนะทางเพศของมนุษย์มีเป้าหมายแท้จริงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ การให้กำเนิดชีวิต (procreation) ถึงแม้ว่าเพศสัมพันธ์จะเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจ แต่ความพึงพอใจนี้

จะต้องเป็นไปเพื่อการทำหน้าที่หรือเพื่อเป้าหมายนี้เท่านั้น แสดงว่า กิจกรรมทางเพศจะเป็นสิ่งที่ดี ถ้าหากว่ามันสอดคล้องกับเป้าหมายในการให้กำเนิดชีวิต และจะเป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าหากว่ามันไม่สอดคล้องหรือทำลายเป้าหมายนี้ (Dimmock and Fisher, 2017, p.171)

จากแนวคิดทั้ง 2 จะเห็นว่า จริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาสและนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมีลักษณะที่สอดคล้องกันในหลายประเด็น ต่อไปนี้

1) เพศสัมพันธ์เพื่อการสืบพันธุ์หรือให้กำเนิดชีวิตเป็นหน้าที่ตามธรรมชาติของมนุษย์ ทั้ง 2 แนวคิดต่างมีมุมมองที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ พุทธทาสมองว่า เพศสัมพันธ์เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่มีความประสงค์จะสืบพันธุ์ จึงทำให้เกิดเพศหญิงเพศชายขึ้น และทั้ง 2 เพศนี้มีขึ้นก็เพื่อประโยชน์แก่การสืบพันธุ์ (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469) หรือสืบเผ่าพันธุ์ตนเองให้สามารถดำรงอยู่ต่อไปโดยไม่สูญสิ้นเผ่าพันธุ์ (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 346-347) ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมองคล้ายๆกันว่า ธรรมชาติกำหนดให้มนุษย์มีสมรรถนะทางเพศต่างๆ เพียงเพื่อเป้าหมายสิ่งเดียวเท่านั้น คือ การให้กำเนิดชีวิต เพศสัมพันธ์จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคน ที่จะต้องมีเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายตามธรรมชาติของมนุษย์ นั่นคือ การให้กำเนิดชีวิต

2) เป้าหมายที่แท้จริงของเพศสัมพันธ์ คือ การสืบพันธุ์ หรือการให้กำเนิดบุตรธิดา เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ตนเองให้คงอยู่สืบต่อไปในธรรมชาติ ในแง่นี้ทั้ง 2 แนวคิดต่างก็มีมุมมองที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ พุทธทาสกล่าวว่า “การสืบพันธุ์แท้ๆนั้นคือต้องการให้มีคนใหม่หรือสัตว์ตัวใหม่ ออกมาเป็นวัตถุประสงค์” (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469) อีกทั้งยังมองว่าการให้กำเนิดชีวิตใหม่นี้เป็นความประสงค์ของ “ธรรมชาติ” หรืออาจเรียกว่า “พระเจ้า” ก็ได้ ที่ต้องการให้มนุษย์

สามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่สูญพันธุ์ไปจากโลก จึงเอาการสืบพันธุ์ไปฝากไว้ หรือให้เป็นอันเดียวกันกับการบริโภครสของเพศตรงข้าม (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 347) ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมองว่า การให้กำเนิดชีวิตเป็นเป้าหมายที่แท้จริง (true end) และเป็นเป้าหมายตามธรรมชาติ (natural ends) ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายหญิงได้ตั้งครรภ์แล้ว (pregnant) เท่านั้น (Dimmock and Fisher, 2017, pp.171-172) ศักยภาพทางเพศ (sexual faculties) ของมนุษย์จึงมีเพื่อเป้าหมายตามธรรมชาติ (natural purpose) นี้เท่านั้น (Moschella, Melissa 2019, p.251)

3) เพศสัมพันธ์หรือกิจกรรมทางเพศใดๆ ก็ตามที่ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อให้กำเนิดชีวิตเช่น เพื่อความสุข เพื่อผ่อนคลาย เพื่อความสนุกสนาน หรือเพื่อการค้า เป็นต้น ย่อมถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรมทางเพศ ซึ่งในแง่นี้ทั้ง 2 แนวคิดต่างก็มีมุมมองที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ พุทธทาสมองว่า มนุษย์ที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยความลุ่มหลงในความเอร็ดอร่อยของกามารมณ์ (เพศรส) จนละเลยหน้าที่และเป้าหมายคือการสืบพันธุ์หรือการให้กำเนิดชีวิต มนุษย์ผู้นั้นเลวยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น.348-349) ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมองว่า เพศสัมพันธ์จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็ต่อเมื่อมันสอดคล้องกับเป้าหมายในการให้กำเนิดชีวิต ดังนั้นใครก็ตามที่ไม่ปฏิบัติเพื่อเป้าหมายนี้ย่อมถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดธรรมชาติ (unnatural) และเมื่อผิดธรรมชาติก็ย่อมผิดหลักจริยธรรมด้วยเช่นเดียวกัน (Dimmock and Fisher, 2017, p.172) เช่นที่มองว่าพฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นสิ่งที่ผิดเพราะไม่มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การให้กำเนิดชีวิตในภายภาคหน้า การคุมกำเนิดเป็นสิ่งที่ผิดเพราะเป็นการทำลายเป้าหมายในการให้กำเนิดชีวิต เป็นต้น (Dimmock and Fisher,2017, p. 171)

4) การไม่ทำหน้าที่สืบพันธุ์คือการกระทำที่ถูกต้อง ในประเด็นนี้ทั้ง 2 แนวคิดต่างมีความเห็นที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ พุทธทาสมองว่า เพศสัมพันธ์

ของชายหญิงแบ่งออกเป็น 3 ประการตามความมุ่งหมาย คือ (1) เพื่อกามารมณ์ (2) เพื่อเป็นอาหารที่เรียกว่า ผัสสาหาร และ (3) เพื่อการสืบพันธุ์ สำหรับฆราวาสผู้ครองเรือนอย่างน้อยที่สุดควรมีเพศสัมพันธ์ในระดับที่ 2 (เพื่อเป็นอาหาร) และระดับที่ 3 (เพื่อการสืบพันธุ์) ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามธรรมชาติ ถึงกระนั้นก็ไม่ควรจำกัดอยู่ภายใต้กฎธรรมชาตินี้โดยดุษฎี เพราะมนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาตนอย่างไม่สิ้นสุด และรู้จักใช้สติปัญญาในการตัด ทำลาย หรือถอนรากเหง้าของกิเลสและกามารมณ์ทั้งปวง ด้วยการปฏิบัติสมาธิและวิปัสสนาจนบรรลุบรมธรรมได้ เมื่อนั้นธรรมชาติในการสืบพันธุ์นี้ย่อมไม่มีอิทธิพลต่อท่านเหล่านั้นอย่างสิ้นเชิง ซึ่งพุทธทาสยกย่องฆราวาสและบรรพชิตผู้พัฒนาตนจนถึงระดับนี้ว่าเป็นผู้เลิศที่สุด (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 355-364) ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมองคล้ายๆ กันกับพุทธทาสว่า มันมีความแตกต่างระหว่างการใช้สิ่งที่ผิดหน้าที่ของมัน กับการไม่ได้ใช้อะไรเลย หากพิจารณาในแง่เพศสัมพันธ์ คือ คนที่มีเพศสัมพันธ์หรือมีกิจกรรมทางเพศเพื่อเป้าหมายอย่างอื่นนอกเหนือจากการให้กำเนิดชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นการทำผิดหน้าที่ จัดเป็นการทำลายเป้าหมายในการให้กำเนิดชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ในขณะที่การไม่ใช้สมรรถนะทางเพศให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายในการให้กำเนิดชีวิต (รักษาพรหมจรรย์) เช่น นักบวช หรือคนที่เป็นโสด (ไม่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับใคร) นักทฤษฎีกฎธรรมชาติกลับถือว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในทางจริยธรรม (Dimmock and Fisher, 2017, p.171)

จากมุมมองทั้ง 2 จะเห็นว่า พุทธทาสและนักทฤษฎีกฎธรรมชาติต่างมองเห็นตรงกันว่า หากมีเพศสัมพันธ์ควรเป็นการทำหน้าที่ไปสู่เป้าหมาย คือ การให้กำเนิดชีวิต จึงจะถือว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง ถ้าไม่กระทำเพื่อเป้าหมายนี้ถือว่าไม่ถูกต้อง แต่ถ้าดำรงตนโดยไม่มีเพศสัมพันธ์เช่นเดียวกับ นักบวชหรือคนโสดย่อมถือว่าไม่ผิด เพราะไม่ได้มีการกระทำใดๆ เพื่อไปสู่เป้าหมาย และไม่มี

เป้าหมายที่จะต้องไป ซึ่งนักทฤษฎีกฎธรรมชาติถือว่าไม่ได้กระทำอะไรเลย จึงถือว่าไม่ผิด (ตรงข้ามกับคนที่ทำแล้วทำผิดหน้าที่และผิดเป้าหมาย) โดยที่พุทธทาสยกย่องบุคคลผู้เว้นขาดจากเพศสัมพันธ์และกามารมณ์เพื่อไปสู่เป้าหมายในการให้กำเนิดชีวิตนี้ว่า เป็นผู้ประเสริฐสูงสุดตามหลักพระพุทธศาสนา

นอกจากประเด็นที่สอดคล้องตรงกันดังที่กล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นว่ามุมมองของพุทธทาสและนักทฤษฎีกฎธรรมชาติเกี่ยวกับจริยธรรมเพศสัมพันธ์นั้นมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

1) ด้านความสุขที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ทั้ง 2 แนวคิดต่างมีมุมมองที่แตกต่างกัน สำหรับพุทธทาสข้อดีหรือรสอร่อย (อัสสาทะ) ของเพศสัมพันธ์ คือ เพศรสของกามารมณ์ (พุทธทาสภิกขุ, 2537, น. 201) มีจุดสุดท้ายอยู่ที่รสสูงสุดทางอารมณ์ หรือรสสูงสุดทางกามารมณ์ ที่เกิดขึ้นเมื่อมีการปล่อยเชื้อผสมระหว่างผู้-เมีย หรือชาย-หญิง ในขณะมีเพศสัมพันธ์กัน (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469) เพศรสนี้จึงเป็นเหมือนค่าจ้างของธรรมชาติที่ผูกติดไว้กับการสืบพันธุ์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้มนุษย์ยอมกระทำการสืบพันธุ์ แต่มนุษย์กลับแยกกามารมณ์ออกมาจากการสืบพันธุ์ แล้วหลง ยึดติด กับกามารมณ์อย่างไม่มีขอบเขต จนละเลยการทำหน้าที่ของตนเอง (พุทธทาสภิกขุ,2519, น. 469-470) กลายเป็นเพศสัมพันธ์เพื่อกามารมณ์ ไม่ใช่เพื่อการทำหน้าที่สืบพันธุ์ (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น.340) มนุษย์จึงเลวกว่าสัตว์เดรัจฉานตรงจุดนี้เอง (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น.348) จะเห็นว่าพุทธทาสไม่เห็นด้วยกับเพศสัมพันธ์ที่มุ่งเสพเสวยกามารมณ์เพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจการทำหน้าสืบพันธุ์ และเรียกการกระทำแบบนี้ว่า เพศสัมพันธ์ที่เกินขอบเขต (over sex) (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 349)

ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมองว่า แม้เพศสัมพันธ์นั้นให้ความสุขและความพึงพอใจแก่ผู้กระทำ แต่ความสุขและความพึงพอใจนี้จะต้องมีความมุ่งหมาย

หรือเป็นส่วนหนึ่งของการสืบพันธุ์ (การให้กำเนิดชีวิต) เท่านั้น และเมื่อมีการตั้งครรภ์ตามความมุ่งหมายนั้น ย่อมถือว่าเพศสัมพันธ์ได้ทำหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์แล้ว เมื่อนั้นเพศสัมพันธ์และกิจกรรมทางเพศต่างๆ ย่อมเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม นักทฤษฎีกฎธรรมชาติจึงมองว่า การใช้ของเล่นทางเพศ (sex toys) และการใช้ยาต่างๆ เช่นไวอากร้า (Viagra) หากการใช้นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำเพื่อให้กำเนิดชีวิต ย่อมถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ผิด หรือ เพศสัมพันธ์ทางปาก (oral sex) ก็ไม่จำเป็นต้องผิดเสมอไป ตราบใดที่มันเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่เพื่อสืบพันธุ์ (Dimmock and Fisher, 2017: p.172)

จะเห็นว่า มุมมองของนักทฤษฎีกฎธรรมชาตินั้นยอมรับเพศสัมพันธ์และกิจกรรมทางเพศทุกอย่างที่ช่วยเสริมหรือเป็นส่วนหนึ่งของการให้กำเนิดชีวิตหรือเพื่อสืบพันธุ์ แต่ดูเหมือนว่าสำหรับพุทธทาสแล้ว เพศสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ที่นอกเหนือจากแนวจารีตที่ให้ความสำคัญกับการสอดใส่อวัยวะเพศชายหญิงเช่น เพศสัมพันธ์ทางปากหรือทางทวารหนัก *(anal or oral intercourse) การใช้ยาเพื่อกระตุ้นอารมณ์ การใช้*ของเล่นทางเพศ การใช้อวัยวะอื่นๆ เช่น ลิ้น มือ เป็นต้น ถือว่าเป็นเพศสัมพันธ์เกินขอบเขต ที่มุ่งเพื่อการเสพกามารมณ์โดยตรง แม้จะถูกอ้างว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการสืบพันธุ์ก็ตาม แต่แท้จริงแล้วการสืบพันธุ์ไม่ใช่ความมุ่งหมายโดยตรง แต่เพศรสหรือความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ต่างหากที่เป็นเป้าหมายโดยตรงอย่างแท้จริง จึงถือว่ากิจกรรมทางเพศเหล่านี้เป็นเพศสัมพันธ์ที่เกินขอบเขตและผิดธรรมชาติของการสืบพันธุ์ในมุมมองของพุทธทาส

2) เกณฑ์ตัดสินเพศสัมพันธ์ ทั้ง 2 แนวคิดต่างมีเกณฑ์ตัดสินที่แตกต่างกัน กล่าวคือ พุทธทาสมองว่า เพศสัมพันธ์ที่แท้จริงนั้นต้องมีวัตถุประสงค์

เพื่อการสืบพันธุ์ และการสืบพันธุ์ที่แท้คือเพศสัมพันธ์ที่มุ่งประสงค์หรือมีเจตนาเพื่อให้กำเนิดคนใหม่หรือสัตว์ตัวใหม่ออกมาเป็นสำคัญ" (พุทธทาสภิกขุ, 2519: 469) แสดงว่า พุทธทาสให้ความสำคัญกับการมีเจตนาทำหน้าที่ตามธรรมชาติของมนุษย์ โดยมีจุดเน้นที่ "เจตนา" คือ มีเพศสัมพันธ์ด้วยใจที่ประสงค์จะให้กำเนิดบุตรธิดา ส่วนผลลัพธ์ที่ออกมาจะเป็นไปตามประสงค์หรือไม่ ในส่วนนี้ไม่มีผลต่อการตัดสินว่าผิดหรือถูก ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาตินั้นใช้เกณฑ์ตัดสินที่แตกต่างออกไป เพราะนอกจากจะมี "เจตนา" เป็นเกณฑ์สำคัญแล้ว สิ่งที่เป็นเกณฑ์ตัดสินในขั้นสุดท้าย คือ "การตั้งครรภ์ของสตรี" (Dimmock and Fisher, 2017: p.172) และการตั้งครรภ์นี้ยังถือเป็นเกณฑ์สำคัญที่จะทำให้กิจกรรมทางเพศอื่นๆ แม้อาจจะถือว่าผิดธรรมชาติ เช่น การใช้อุปกรณ์ทางเพศ การใช้ยา เป็นต้น กลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องได้อีกด้วย

3) การให้กำเนิดชีวิต ทั้ง 2 แนวคิดต่างมีมุมมองที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ สำหรับพุทธทาสแล้ว "การสืบพันธุ์" แม้โดยทั่วไปจะหมายถึงเพศสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงก็ตาม แต่ในตอนหนึ่งท่านได้กล่าวถึงความยุ่งยากและความยากลำบากของการสืบพันธุ์ว่ามีความหมายครอบคลุมถึงการตั้งครรภ์ การให้กำเนิดบุตรธิดา การอบรมเลี้ยงดู การดูแลปกป้องรักษาบุตรธิดาให้เจริญเติบโต หรือกล่าวโดยรวม คือ การปฏิบัติทุกอย่างเกี่ยวกับการมีบุตรธิดาและอบรมเลี้ยงดู (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 470-471; พุทธทาสภิกขุ, 2537, น. 196-197; พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 347) ส่วนนักทฤษฎีกฎธรรมชาติมองว่า เป้าหมายสุดท้ายและเป้าหมายที่แท้จริงตามธรรมชาติคือการให้กำเนิดชีวิต และการบรรลุถึงเป้าหมายนี้ได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายหญิงได้ตั้งครรภ์ (pregnant) เพื่อให้กำเนิดบุตรธิดาแล้วเท่านั้น หากยังไม่ตั้งครรภ์ก็ถือว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายดังกล่าว (Dimmock and Fisher, 2017, p.172) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากมุมมองของท่านพุทธทาสที่

มองการให้กำเนิดชีวิตที่กว้างไกลกว่านั้น เพราะนอกจากให้กำเนิดแล้วยังรวมถึงการอบรมเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีอีกด้วย

4.2 พุทธทาสกับจริยธรรมของค้านท์ (Kantian ethics)

มุมมองจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของพุทธทาสและค้านท์ (Immanuel Kant : 1724 -1804) มีลักษณะที่แตกต่างและตรงข้ามกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นสำคัญเรื่องเพศสัมพันธ์เพื่อการสืบพันธุ์ หรือเพื่อให้กำเนิดบุตรธิดา เนื่องจากค้านท์มองว่า การมีเพศสัมพันธ์แบบนี้เป็นการปฏิบัติต่อคนอื่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมายอื่นอย่างชัดเจน และเป็นการไม่ปฏิบัติต่ออีกฝ่ายในฐานะที่เป็นบุคคลทั้งหมด ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นการกระทำผิดกฎที่ 2 ของคำสั่งเด็ดขาด (Categorical Imperative) ที่ว่า *“จงปฏิบัติต่อตนเองหรือคนอื่นอย่างเท่าเทียม และในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์ ที่เป็นเป้าหมายในตัวเองเถิด อย่าปฏิบัติต่อเขาหรือตนเองในฐานะที่เป็นเครื่องมือไปสู่สิ่งอื่นเลย”* การปฏิบัติต่อผู้อื่นในฐานะบุคคลทั้งหมด (whole persons) จึงเป็นการปฏิบัติที่มีเป้าหมายในตัวเอง และเป็นกุญแจสำคัญไปสู่ความเป็นผู้มีจริยธรรมทางเพศที่ถูกต้อง (Dimmock and Fisher, 2017, p.173) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ภายใน “บทบาทของการแต่งงาน” (role of marriage) เท่านั้น จึงจะเป็นมากกว่าการปฏิบัติต่อผู้อื่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมายที่ตนต้องการ จากแนวคิดนี้จึงถือว่า ค้านท์มีมุมมองคล้ายกับนักบุญออกัสติน (St. Augustine 354–430) (บางครั้งก็นับรวมฟรอยด์ (Freud) ด้วย) ซึ่ง อลัน โซเบิล (Alan Soble 1947) เรียกแนวคิดกลุ่มนี้ว่า “ผู้มองโลกแง่ร้ายทางเพศ” (sexual pessimist) (Ibid. p.174)

4.3 พุทธทาสกับประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

แนวคิดประโยชน์นิยมมีคำถามที่เป็นกฎจริยธรรมสำคัญอยู่ว่า “เพศสัมพันธ์จะถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับการกระทำนั้นทำให้เกิดความสุข หรือความพึงพอใจ (pleasure) โดยรวมมากกว่าการไม่ทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะถ้าทำให้เกิดความสุขโดยรวมมากกว่า ย่อมถือว่าการกระทำนั้นถูกหลักจริยธรรม แต่ถ้าทำให้เกิดความสุขโดยรวมน้อยกว่าย่อมถือว่าผิดหลักจริยธรรม” (Dimmock and Fisher, 2017: p.175) การที่ประโยชน์นิยมให้ความสำคัญกับความสุขโดยรวมของผู้มีเพศสัมพันธ์นั้นแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากมุมมองของพุทธทาสอย่างชัดเจน เนื่องจากพุทธทาสแบ่งเพศสัมพันธ์ออกเป็น 3 ประการตามความมุ่งหมายที่แตกต่างกัน คือ (1) เพศสัมพันธ์ที่มุ่งหมายเป็นกามารมณ์โดยตรง คือ มุ่งความสุขความเอร็ดอร่อยทางเนื้อหนังเป็นสำคัญ (2) เพศสัมพันธ์ที่มุ่งหมายเป็นอาหารที่เรียกว่า ผัสสาหาร เป็นการบำบัดความกระวนกระวายอันเกิดมาจากความสุกงอมแก่รอบของสิ่งที่เรียกว่า ต่อม หรือแกลนด์ ในร่างกายมนุษย์ และ (3) เพศสัมพันธ์ที่มุ่งหมายเป็นเรื่องการสืบพันธุ์ คือ การให้กำเนิดชีวิตเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์สืบต่อไป (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 340-349)

หากใช้มุมมองของพุทธทาสมาพิจารณามุมมองประโยชน์นิยมจะเห็นว่าความสุขหรือความพึงพอใจที่ประโยชน์นิยมให้ความสำคัญนั้น พุทธทาสจัดให้เป็นเพียง เพศสัมพันธ์ในความมุ่งหมายแรกเท่านั้น คือ เพื่อกามารมณ์โดยตรง จนเกิดเป็นความลุ่มหลงมัวเมาในกามารมณ์จนไม่มีขอบเขต ไม่มีศีลธรรม อย่างที่ประโยชน์นิยมมองว่า การผิดประเวณี (adultery) หรือการมีคู่นอนหลายคน (having multiple sexual partners) อาจเป็นที่ยอมรับได้ ถ้าปรากฏว่าทำให้มีความสุขโดยรวมเพิ่มขึ้น เช่น คู่สมรสอาจตกลงกันที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นเพื่อให้ชีวิตการแต่งงานมีความสุขและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น (Dimmock and Fisher, 2017, p.176) ในแง่นี้พุทธทาสไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ถึงขนาดมองคนที่

มีพฤติกรรมมัวเมาลุ่มหลงในกามารมณ์เพียงอย่างเดียว จนละเลยหรือไม่สนใจในการทำหน้าที่ตามธรรมชาติคือการให้กำเนิดชีวิตว่าเป็น “พฤติกรรมที่เลวกว่าสัตว์เดรัจฉาน” เพราะสัตว์ไม่มีเพศสัมพันธ์แบบนี้ สัตว์มีเพียงการสืบพันธุ์ตามธรรมชาติ หรืออย่างน้อยก็เป็นเพศสัมพันธ์ที่มุ่งหมายเป็นผัสสาหารเท่านั้น (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น.348-349) ในขณะเดียวกันจะเห็นว่า เพศสัมพันธ์ในความมุ่งหมายที่ 2 (เพื่อเป็นอาหาร) และ 3 (เพื่อสืบพันธุ์) นั้น ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความสุขที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ไปได้ ถึงกระนั้นท่านก็ยังให้เสพบริโภคอย่างมีสติและรู้เท่าทัน รู้จักบรรเทาและควบคุมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องด้วยคุณธรรม

4.4 พุทธทาสกับทฤษฎีคุณธรรม (Virtue Theory)

กลุ่มทฤษฎีคุณธรรมกับประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มที่สำคัญ ดังนี้ *กลุ่มแรก* ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต (conservative sexual ethic) เช่น ทฤษฎีกฎธรรมชาติ และจริยธรรมค้านท์ ได้แก่ อาลิสเบท แอนคอมบ์ (Elizabeth Anscombe 1919–2001) หรือ ปีเตอร์ เกียช (Peter Geach 1916–2013) *กลุ่มที่สอง* ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวประโยชน์นิยม หรือแนวทางกลุ่มอันตวิทยา (teleology) หรือกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เน้นพิจารณาผลการกระทำ (consequentialism) (สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป, 2554) และ*กลุ่มที่สาม* ทฤษฎีคุณธรรม เช่น ราชา ฮัลวานี (Raja Halwani 1967) ซึ่งไม่ได้สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์ตามแนวจารีตและแนวประโยชน์นิยม ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้ผลงานเกี่ยวกับเพศและเพศสัมพันธ์มีอยู่น้อยมาก แต่อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นทฤษฎีคุณธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (Dimmock and Fisher, 2017, p.176)

จะเห็นว่า แม้มีหลักการเดียว แต่ก็ถูกนำไปใช้ที่แตกต่างกันจนแยกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ **กลุ่มแรก** ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนว

จารีต คือ การนำหลักทฤษฎีคุณธรรมไปอธิบายสนับสนุนเซ็กส์หรือเพศสัมพันธ์แบบดั้งเดิมหรือเชิงจารีต ที่เน้นให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง การสอดใส่อวัยวะเพศระหว่างชายหญิง และการมีเป้าหมายเพื่อให้กำเนิดชีวิต โดยมองว่าเพศสัมพันธ์นอกจากนี้เช่น เพศสัมพันธ์ทางปาก เพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก เพศสัมพันธ์ระหว่างคนเพศเดียวกัน และพฤติกรรมทางเพศอื่นๆ อีกมากมาย ถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดและเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับทุกคนและทุกสถานการณ์ (Fleming, Bruce, 2004: 17) ตามแนวทางทฤษฎีกฎธรรมชาติ หรือให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระ และความเคารพในตัวบุคคล ซึ่งจะเกิดขึ้นเฉพาะในบริบทของการแต่งงานระหว่างบุคคลต่างเพศ (ชาย-หญิง) การสมรสที่อยู่ด้วยกันตลอดชีวิต และการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวเท่านั้น ตามแนวทางจริยธรรมของค้านท์ ซึ่ง *ปกรณ์ สิงห์สุริยา* (สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป, 2554) มองว่า เป็นกลุ่มนักทฤษฎีคุณธรรมที่พยายามอธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมจากจุดยืนของทฤษฎีในกลุ่มกรณียธรรม (deontology) หรือกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่ไม่พิจารณาผลการกระทำ (non-consequentialism)

ในแง่นี้ มุมมอง พุทธทาส มีลักษณะสอดคล้องกับนักทฤษฎีคุณธรรมกลุ่มนี้มากที่สุด โดยเฉพาะทฤษฎีกฎธรรมชาติ เนื่องจากให้ความสำคัญกับเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่มีเป้าหมายเพื่อให้กำเนิดบุตรธิดาเพื่อสืบสกุล โดยมองกามารมณ์หรือความสุขทางเพศว่าเป็นเพียงค่าจ้างหรือแรงจูงใจจากธรรมชาติเพื่อให้มนุษย์ได้ทำหน้าที่สืบเผ่าพันธุ์ตนเอง มนุษย์จึงไม่ควรหลงไหลในความสุขจากกามารมณ์และเพศสัมพันธ์ แต่ควรทำหน้าที่ตามธรรมชาติอย่างมีสติและรู้เท่าทัน ทำให้พระพุทธศาสนาต้องกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในระบบของเบญจศีล (ศีล 5) ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวรมณี คือ เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในเรื่องเพศหรือเพศสัมพันธ์ (อสัทธรรม) กับบุคคลต้องห้ามเช่น เครือญาติ คนมีสามีหรือภรรยาแล้ว และคนที่กฎหมายคุ้มครอง เป็นต้น และในระบบ

เบญจธรรม (ธรรม 5) หรือกัลยาณธรรม (ธรรมที่ดีงาม) ที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนเบญจศีลให้สมบูรณ์ โดยเฉพาะเบญจธรรมข้อ 3 สทารสันโดษ คือ ความยินดีเฉพาะในสามีหรือภรรยาของตน หรือกามสังวร คือ มีความระมัดระวังในการเสพกามหรือการมีเพศสัมพันธ์ และที่สำคัญ คือ การที่พุทธทาสมีมุมมองจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์แบบนี้อาจตีความได้ว่า เบญจศีลเบญจธรรม ที่ท่านกล่าวถึงมีขอบเขตจำกัดเพียงความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนเพศเดียวกัน นี่คือลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของหลักจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต แม้นักทฤษฎีคุณธรรมส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มนี้ อีกทั้งยังมีผลงานทางวิชาการเป็นจำนวนมากก็ตาม แนวคิดเหล่านี้กลับไม่ใช่ทฤษฎีคุณธรรม (ที่แท้จริง)

ประการต่อมา มุมมองของพุทธทาสในประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์นี้จะสามารถจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2 คือ นักทฤษฎีคุณธรรมที่ไม่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์ตามแนวจารีต แต่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์ตามแนวทางทฤษฎีประโยชน์นิยม ซึ่ง ปกรณ์ สิงห์สุริยา (สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป, 2554) มองว่า เป็นกลุ่มนักทฤษฎีคุณธรรมที่พยายามอธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมจากจุดยืนของทฤษฎีในกลุ่มอันตวิทยา (teleology) หรือกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เน้นพิจารณาผลการกระทำ (consequentialism) เช่น อธิบายว่าคุณธรรมคือสิ่งที่หากบุคคลมีแล้วจะนำมาซึ่งความสุขโดยรวมมากที่สุด (มหสุข) เพศสัมพันธ์ที่มีคุณธรรมคือเพศสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความสุขโดยรวมมากที่สุด ซึ่งพุทธทาสไม่เห็นด้วยกับแนวคิดแบบนี้ อีกทั้งยังประณามว่า เป็นการกระทำที่เลวยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ประการสุดท้าย มุมมองของพุทธทาสในประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์นี้จะสามารถจัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 คือ นักทฤษฎีคุณธรรมที่ไม่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์ตามแนวกลุ่มกรณียธรรมและอันตวิทยา โดยเรียกกลุ่มนี้ว่า “ทฤษฎีคุณธรรม” ได้

หรือไม่ การที่จะตอบคำถามนี้ได้อันดับแรกจะต้องพิจารณาหลักทฤษฎีคุณธรรมเสียก่อน ซึ่ง ดิมมอค์ก และฟิชเชอร์ (Dimmock and Fisher, 2017, pp.176-177) ได้แสดงหลักการทั่วไปของทฤษฎีคุณธรรมไว้ว่า สิ่งที่ดีคือสิ่งที่คนดีมีคุณธรรมเลือกกระทำ และการมีคุณธรรมคือการพัฒนาอารมณ์ (dispositions) และนิสัย (habits) เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ในโลกตามแนวทางที่ถูกต้อง (right way) ในช่วงเวลาที่ถูกต้อง (right time) ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง (right reasons) และในขอบเขตที่ถูกต้อง (right extent) ได้ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎทางสายกลาง (Golden Mean) ของอริสโตเติล คือ “ความพอดี” หรือ “ความพอประมาณ” คือ การกระทำที่อยู่กึ่งกลางระหว่างความเกิน (excess) และความขาด (deficiency) ด้วยความมั่นใจว่า เรากำลังทำด้วยเหตุผล (rationally) นั่นคือ คุณธรรม (virtuously) ถ้าทำได้แบบนี้ก็จะช่วยพัฒนานิสัยและอารมณ์ของเราให้ดีขึ้นในการกระทำทุกอย่าง ทำให้เห็นชัดเจนว่าอะไรคือสิ่งที่จำเป็นสำหรับเรา และสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง (right way) ในทุกสถานการณ์ ในกรณีของเพศสัมพันธ์นั้นคนดีที่มีคุณธรรมจะไม่กระทำด้วยแรงจูงใจทางเพศเพียงอย่างเดียวโดยไม่ควบคุม หรืออาจจะปฏิเสธหรือไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางเพศอย่างเด็ดขาด แต่เขาจะต้องมีเพศสัมพันธ์ในเวลาที่เหมาะสม กับคนที่เหมาะสม และด้วยเหตุผลที่เหมาะสม วิธีหนึ่งในการพิจารณาว่าการกระทำมีลักษณะเกินความพอดีหรือไม่ก็คือ การกระทำนั้นมีความขัดแย้งกับเป้าหมายและคุณธรรมที่ดีงามอื่นๆ หรือไม่ ถ้าขัดแย้งแม้จะเป็นเพียงคุณธรรมข้อเดียวก็ถือว่าไม่ถูกต้อง เช่น คนที่หมกมุ่นลุ่มหลงในการมรมณ์มากเกินไป หรือมีพฤติกรรมส่ำส่อนทางเพศ หากพิจารณาในด้านสุขภาพเขาอาจจะประสบปัญหาสุขภาพทางร่างกาย (physically) และทางอารมณ์ (emotionally) หรืออาจทำลายมิตรภาพ หรือการศึกษาก็ได้ ซึ่งจะทำให้เขาไม่สามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายชีวิตที่ดี ดังนั้นเพียงแค่พิจารณาเรื่องมิตรภาพที่จะต้องถูกทำลายไป

หรือสุขภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เพียงพอแล้วที่จะกล่าวว่าเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

จากหลักการข้างต้นนี้ ทฤษฎีคุณธรรมให้ความสำคัญอยู่ 2 อย่าง คือ 1) เพศสัมพันธ์ที่ดีคือสิ่งที่คนดีมีคุณธรรมเลือกกระทำ อาจเรียกว่า “หลักการที่คนดีทำ” 2) การมีคุณธรรมคือการพัฒนาอารมณ์และนิสัยให้ถูกต้องมีเหตุผลมีความพอดีพอประมาณตามกฎทางสายกลางของอริสโตเติล อาจเรียกว่า “หลักคุณธรรมของคนดี” ทำให้ทฤษฎีคุณธรรมนี้ไม่ได้เอนเอียงไปทางจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีตแบบทฤษฎีกฎธรรมชาติหรือจริยธรรมค้านท์ ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์มากนักแบบประโยชน์นิยม แต่กลับให้ความสำคัญกับสิ่งที่คนดียอมรับและคุณธรรมหรือเหตุผลเป็นสำคัญตามกฎทางสายกลางของอริสโตเติล ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่นี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มุมมองเพศสัมพันธ์ของพุทธทาสจัดอยู่ในกลุ่มจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีตมากกว่าแนวคิดอื่น ในขณะที่ *อำนาจ ยอดทอง* (2563, น. 1180) จัดให้จริยธรรมเพศสัมพันธ์ในมุมมองพระพุทธศาสนาเถรวาทอยู่ในกลุ่มทฤษฎีคุณธรรม โดยยึดถือตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม จากมุมมองนี้ทำให้เกิดคำถามตามมาว่า พุทธทาสก็อ้างหลักเบญจศีลเบญจธรรมเช่นเดียวกัน แต่ทำไมไม่สามารถจัดเป็นทฤษฎีคุณธรรมได้

ถึงแม้ว่า เราจะไม่รู้รายละเอียดว่า พุทธทาสตีความหลักเบญจศีลเบญจธรรมอย่างไร แต่สิ่งที่เรารู้คือพุทธทาสนำเสนอหลักจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในมุมมองของท่านแล้ว จึงโยงไปหาระบบศีลธรรม โดยมองว่า เพศสัมพันธ์ที่แท้จริง คือ เพศสัมพันธ์ของชายหญิงที่มีเป้าหมายเพื่อสืบสกุล หรือเพื่อให้กำเนิดชีวิต ส่วนกามารมณ์หรือความสุขจากเพศสัมพันธ์ เป็นเพียงรางวัลเพื่อจูงใจให้มนุษย์ทำหน้าที่ตามธรรมชาติ คือ การสืบพันธุ์เท่านั้น แต่มนุษย์กลับไม่ทำหน้าที่ตนเอง ไปมัวเมาลุ่มหลงอยู่กับความสุขจากเพศสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวจนละเลย

การทำหน้าที่ตนเอง (คือการสืบพันธุ์) โดยท่านเรียกเพศสัมพันธ์แบบนี้ว่า “เพศสัมพันธ์ที่เกินขอบเขต” (พุทธทาสภิกขุ, 2519, น. 469-471; พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 349) คือ เกินขอบเขตหน้าที่ของมนุษย์ตามธรรมชาติ เช่น เพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่มีเป้าหมายเพื่อความสุขของกันและกันหรือเป้าหมายอื่นนอกจากนี้ เช่น เพื่อเงิน เพื่อการค้า เพศสัมพันธ์ของบุคคลเพศเดียวกัน เช่น ชายกับชาย หรือหญิงกับหญิง หรือแม้กระทั่งเพศสัมพันธ์กับอวัยวะบางส่วนหรือวัตถุบางอย่าง เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ของเล่นทางเพศ หรือตุ๊กตายาง เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถทำให้เกิดชีวิตเพื่อสืบพันธุ์ได้ ท่านจึงกล่าวว่า *“...มันมีปัญหาเกี่ยวกับมนุษย์ที่จะเลวไปกว่าสัตว์ (คือลุ่มหลงกามารมณ์หรือความสุขทางเนื้อหนังจนละเลยการทำหน้าที่สืบพันธุ์) จึงต้องมีศีลธรรมเกี่ยวกับข้อนี้ เช่น ศีลข้อบัญญัติต่างๆ ห้ามไม่ให้ประพฤติล่วงเกินของรักใคร่ของผู้อื่น หรือ over sex นั้นเป็นของที่ถูกติเตียนมาตั้งแต่คนป่าสมัยหิน....มันจึงเป็นของเลวเมื่อมันไม่มีขอบเขต หรือไม่มีศีลธรรม”* (พุทธทาสภิกขุ, 2541, น. 349)

จากมุมมองพุทธทาสข้างต้นนี้ สามารถนำมาประมวลเป็นเบญจศีลเบญจธรรม ที่มีลักษณะแตกต่างจากหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบมุมมองเบญจศีลเบญจธรรมของพุทธทาส กับหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

เบญจศีล เบญจธรรม	
มุมมองพุทธทาส	**หลักพระพุทธศาสนาเถรวาท** (อำนาจ ยอดทอง, 2563, น.1177-1179)
1. เป็นความสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น	1. เป็นความสัมพันธ์ที่มีความหมายครอบคลุมทั้งเพศสัมพันธ์ตามปกติระหว่างชายกับหญิง และเพศสัมพันธ์ที่ไม่เป็นไปตามปกติ ได้แก่ ระหว่างชายกับชาย และ

เบญจศีล เบญจธรรม	
มุมมองพุทธทาส	**หลักพระพุทธศาสนาเถรวาท** (อำนาจ ยอดทอง, 2563, น.1177-1179)
	หญิงกับหญิง (สมภาร พรหมทา, 2548, น. 82-83)
2. เพศสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อให้กำเนิดชีวิตเท่านั้น และประณามหรือถือว่าผิดถ้าเป็นเพศสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อความสุขและเป้าหมายอื่นๆ เช่น เพื่อผ่อนคลาย เป็นต้น	2. จะเป็นเพศสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายใดๆ ก็ได้ ถ้ามีกับคู่ครองของตนเอง และจะถือว่าผิดถ้ามีกับบุคคลต้องห้าม เช่น คนที่มีสามีหรือภรรยาแล้วคนที่กฎหมายหรือมีผู้ปกครองคอยดูแล เป็นต้น
3. ยึดถือระบบผัวเดียวเมียเดียว	3. มีหลักการกว้างๆ โดยจะเปิดให้เกี่ยวกับจำนวนของคู่ครอง มิได้กำหนดไว้ตายตัวว่าคนเดียวหรือกี่คน สุดแต่ตกลงยินยอมกัน โดยสอดคล้องกับประเพณีและบัญญัติของสังคม โดยถือสาระว่า ไม่ละเมิดต่อคู่ครองหรือของหวงห้ามที่เป็นสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดฝ่าฝืนความสมัครใจของคู่กรณี และไมนอกใจคู่ครองของตน ไม่ละเมิดและไม่เสียความซื่อสัตย์ต่อกัน ก็ไม่ถือว่าผิดจริยธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2557,น. 728)
สอดคล้องกับจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต หรือทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนกรณียธรรม (deontology) หรือกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่ไม่พิจารณาผลการกระทำ (non-consequentialism)	สอดคล้องกับจริยธรรมเซ็กส์แนวทฤษฎีคุณธรรม

จากข้อเปรียบเทียบในตารางข้างต้น ทำให้เห็นว่ามุมมองเกี่ยวกับเบญจศีลเบญจธรรมของพุทธทาสและหลักพระพุทธศาสนาเถรวาทมีลักษณะแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งก่อนที่พุทธทาสจะแสดงจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์หรือจริยธรรมเซ็กส์นั้น ท่านก็ระบุไว้ในเบื้องต้นก่อนแล้วว่า มุมมองเหล่านี้เป็นความคิดของท่านเอง ไม่ได้อ้างอิงมาจากคัมภีร์ใดๆ ทั้งสิ้นซึ่งมุมมองของท่านกลับมีลักษณะสอดคล้องกับกลุ่มจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต โดยเฉพาะกลุ่มแนวคิดทฤษฎีกฎธรรมชาติ ที่ให้ความสำคัญกับเพศสัมพันธ์ของชายหญิงที่มีเป้าหมายเพื่อสืบสกุลหรือสืบพันธุ์ หรือหากจะพิจารณาในแง่ทฤษฎีคุณธรรมที่แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต หรือนักทฤษฎีคุณธรรมที่พยายามอธิบายคุณธรรมจากจุดยืนของทฤษฎีในกลุ่มกรณียธรรม (deontology) หรือกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่ไม่พิจารณาผลการกระทำ (non-consequentialism) 2) ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวประโยชน์นิยม หรือแนวทางของกลุ่มอันตวิทยา (teleology) หรือกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เน้นพิจารณาผลการกระทำ (consequentialism) และ 3) ทฤษฎีคุณธรรม มุมมองของพุทธทาสมีลักษณะใกล้เคียงหรือสามารถจัดเป็นนักทฤษฎีกลุ่มแรกเท่านั้น คือ นักทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต ในขณะที่พระพุทธศาสนาเถรวาทกลับมีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีตอย่างชัดเจน และในขณะเดียวกันก็แตกต่างจากกลุ่มนักประโยชน์นิยม ที่ให้ความสำคัญกับความสุขทางเพศโดยรวมหรือมหสุข จึงทำให้แนวคิดจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์หรือจริยธรรมเซ็กส์มีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีคุณธรรม หรือนักทฤษฎีคุณธรรมกลุ่มที่ 3 มากที่สุด และนี่คือเหตุผลว่า ทำไมมุมมองเรื่องเพศสัมพันธ์ของพุทธทาสจึงไม่จัดเป็นทฤษฎีคุณธรรม

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พุทธทาสมองว่า เพศสัมพันธ์ที่แท้จริงนั้นมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อการสืบพันธุ์ และการสืบพันธุ์ที่แท้คือพฤติกรรมทางเพศของชายหญิงที่มุ่งประสงค์ให้กำเนิดชีวิตออกมาเป็นสำคัญ ในขณะที่ทฤษฎีกฎธรรมชาติมองว่า สมรรถนะทางเพศของมนุษย์มีเป้าหมายแท้จริงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ การให้กำเนิดชีวิต ฉะนั้นกิจกรรมทางเพศจะเป็นสิ่งที่ดี ถ้าหากว่ามันสอดคล้องกับเป้าหมายนี้ และจะเป็นสิ่งที่ไม่ดี ถ้าหากว่ามันไม่สอดคล้องหรือทำลายเป้าหมายนี้ ทำให้มุมมองทั้ง 2 มีลักษณะสอดคล้องกันในด้าน (1) เพศสัมพันธ์เพื่อการสืบพันธุ์หรือให้กำเนิดชีวิตเป็นหน้าที่ตามธรรมชาติของมนุษย์ 2) เป้าหมายที่แท้จริงของเพศสัมพันธ์ คือ การสืบพันธุ์ หรือการให้กำเนิดบุตรธิดา 3) เพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อให้กำเนิดชีวิตย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และ 4) การไม่ทำหน้าที่สืบพันธุ์ เช่น นักบวชจัดเป็นการกระทำที่ถูกต้องในทางจริยยธรรม ส่วนประเด็นที่มีลักษณะแตกต่าง เช่น ด้านความสุขที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ พุทธทาสมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรหลงไหลจนละเลยการทำหน้าที่สืบพันธุ์ ส่วนทฤษฎีกฎธรรมชาติมองว่าชายหญิงสามารถแสวงหาความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่ตราบใดที่การกระทดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายหรือเป็นส่วนหนึ่งของการให้กำเนิดชีวิต ส่วนด้านด้านเกณฑ์ตัดสินเพศสัมพันธ์ พุทธทาสถือเจตนาเพื่อสืบพันธุ์เป็นเกณฑ์ ส่วนทฤษฎีกฎธรรมชาติถือเจตนาและการบรรลุเป้าหมายคือการตั้งครรภ์เป็นเกณฑ์เป็นต้น

เพศสัมพันธ์ในมุมมองของพุทธทาสและค้านท์ มีลักษณะที่แตกต่างและตรงข้ามกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นสำคัญเรื่องเพศสัมพันธ์เพื่อให้กำเนิดบุตรธิดา ซึ่งค้านท์มองว่าเป็นการปฏิบัติต่อคนอื่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมายอื่นอย่างชัดเจน และเป็นการไม่ปฏิบัติต่ออีกฝ่ายในฐานะที่เป็นบุคคล

ทั้งหมด ส่วนมุมมองของพุทธทาสและประโยชน์นิยมนั้นยิ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยที่ความสุขจากเพศสัมพันธ์ที่ประโยชน์นิยมให้ความสำคัญนั้น สำหรับพุทธทาสแล้วถือว่าไม่ใช่สาระสำคัญของการสืบพันธุ์แต่อย่างใด

ทฤษฎีคุณธรรมแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต 2) ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวประโยชน์นิยม และ 3) ทฤษฎีคุณธรรม มุมมองของพุทธทาสมีลักษณะใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มแรกได้เท่านั้น คือ ทฤษฎีคุณธรรมที่สนับสนุนจริยธรรมเซ็กส์แนวจารีต ไม่สามารถจัดเป็นทฤษฎีคุณธรรมได้เช่นเดียวกับแนวคิดในพระพุทธศาสนาเถรวาท

เอกสารอ้างอิง

ฐนันดร์ศักดิ์ บวรนันทกุล. (2536). *จริยศาสตร์เซ็กส์ (Sexuality Ethics).* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2557). *พุทธธรรมฉบับปรับขยาย.* พิมพ์ครั้งที่ 39 (ฉบับข้อมูลคอมพิวเตอร์ ครั้งที่ 8) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระไพศาล วิสาโล. (2552). *เซ็กส์ กับ พุทธ.* ใน วิสาโล visalo.org (ออนไลน์). OCTOBER 11 Sex issue, สำนักพิมพ์ openbooks. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2563. จาก https://www.visalo.org/article/budAndSex.htm.

พุทธทาสภิกขุ. (2518). *ก ข ก กา ของการศึกษาพุทธศาสนา.* สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิ.

พุทธทาสภิกขุ. (2519). *โมกขธรรมประยุกต์.* พระกิตติศักดิ์ กิตฺติโสภโณ (บรรณาธิการ). สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิ.

พุทธทาสภิกขุ. (2537). *ฆราวาสธรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 4. สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิ.

พุทธทาสภิกขุ. (2541). *บรมธรรมภาคต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 5. สุราษฎร์ธานี: ธรรมทานมูลนิธิ.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2536). *พระไตรปิฎกและอรรถกถา แปล ชุด 91 เล่ม.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

มาลียา เครือตราชู ปราณีต ดำรงผล และ ประหยัด โภคฐิติยุกต์ (บรรณาธิการ). (2551). *ชีววิทยา.*กรุงเทพฯ: ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมภาร พรมทา. (2548). *พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์ โสเภณี ทำแท้ง และการุณยฆาต*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป. (2554). *จริยศาสตร์เชิงคุณธรรม (virtue ethics).* (ออนไลน์).เรียบเรียงโดย ปกรณ์ สิงห์สุริยา. (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ปรับปรุงแก้ไขล่าสุด 16/04/54). สืบค้น 29 มีนาคม 2564. จาก http://www.parst.or.th/philospedia/virtueethics.html.

อำนาจ ยอดทอง. (2563). *จริยธรรมเพศสัมพันธ์ในมุมมองพุทธทาสภิกขุ.* ในงานประชุมวิชาการประจำปี 2563 ของสมาคมปรัชญาและศาสนาแห่งประเทศไทย ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วันที่ 14-15 ธันวาคม พ.ศ. 2563.

อำนาจ ยอดทอง. *(*2563). พุทธศาสนาเถรวาทกับมุมมองจริยธรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 8 (3)*,1180.

Dimmock, Mark and Fisher, Andrew. (2017). *Ethics for A-Level*. Cambridge, UK: Open Book Publishers.

Fleming, Bruce. (2004). *Sexual Ethics: Liberal Vs. Conservative.* University Press of America: Dallas, Lanham, Boulder, New York, Oxford.

Ilangakoon, Samantha. (2016). *Sexual Ethics; A Need Indeed, Buddhist Ethics as a Model. Cultural and Religious Studies. 4*(2),136.

Moschella, Melissa. (2019). ***Sexual Ethics****, Human Nature, and the "New" and "Old" Natural Law Theories. National Catholic Bioethics Quarterly. 19* (2),251.

Soble, A. (2002). *"Introduction: The Fundamentals of the Philosophy of Sex".* In The Philosophy of Sex. 4 edition. Edited by Alan Soble. Lanham • Boulder • New York • Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.